

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

X. De Extrema Vnctione, Et Ordine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

AD II. Nil hinc constat de condonata satisfactione: nisi exemptam à lapidatione fuisse. Dein, factū Autoritativæ potestatis non conferendum est factio potestatis ordinariæ.

AD III. Id ostendisse nil ad rem facit. Nam fatemur determinationē satisfactionum quoad tempus, modū &c. Attamen Davidi Deus 2. Reg. 24. remisso peccato distulit septennalem pœnam, aliam trimestrem, triduanam aliā. Item Nabuchi pœna septennis erat. Deut. 24. *Promensura delicti erat & plagarum modus.* Apoc. 18. *Quantum se glorificavit & in deliciis fuit: tantum date ei tormentum & luctū.* En differentes pœnas.

AD IV. Christiani de Satisfactione doctrinam habent ex S. Scriptura, non ab ethnicis Nec causa exempli, sed mandati, ac promissi præstari docetur: idque sponte, sæpè occultè: ut Achab, 3. Reg. 21. Ioram, 4. Reg. 6.

AD V. Solum memorat immissas à Deo afflictiones necessariò ferendas: quæ etsi possint esse satisfactoriæ: inas tamen eas propriè dicimus, quæ sponte assumuntur, aut à Iudice spiritali imponuntur.

AD VI. Satisfactiones obscurare legem, repugnat S. Scripture. Nam, Mat. 19. *Hæc omnia, mandata, servavi à iuventute,* dicenti, offert Dominus Consilium, *Vende que habes. &c. & sequere me.* Ergo plus valet præstare Christianus quàm præceptum sit, cum Dei gratia. Alia duo, Obsecrari Evangelium, Amplificari Traditiones: falsa sunt & conficta. Itaque opera satisfactoria dicuntur in debita, id est, quæ in debita essent, si in innocentia maneremus.

AD VII. At ea asserit S. Aug. hom.

50. c. 15 *Non sufficit mores in melius commutare, & à factis malis recedere: nisi etiam deus, quæ facta sunt, satisfiat Deo per penitentia dolorem. &c. cooperantibus elemosynis.*

AD VIII. Ita omnis S. Patrum docuit contentiens Antiquitas.

X. DE EXTREMA UNCTIONE, & ORDINE.

QVÆSTIO CIV.

Unctio infirmorum an sit propriè dictum Sacramentum teste S. Scriptura?

LUTHERUS lib. Capt. Babil. non tenet illam negat esse Sacramentum.

CALVINUS Inst. l. 4. c. 19. § 18. 9. &c. KEMNER Melanch. Brentius, Magdeburgenses, negant esse Sacramentum: & perulantes dicunt: cum priscis hæresiarchis. Vide *Genealog. p. 1. g. 21.*

SVADENT refutatio unctis nostræ probationis. I. *Lutherus, Kemner, Epistola* non est canonica, et ite Hieron. lib. de Script. Eccl. f. 75. *Euseb. l. 3. hist. c. 25.*

II. *Lutherus, Si esset Iacobi, dicerem, licet Apostolo suâ autoritate Sacramentum confirmare.*

III. *Lutherus, Wicleff, Melanchthon, Brentius, Calvinus &c.* Ea erat unctio, quæ morbo miraculosè curabant: Wicleff ait, naturaliter: Melanchthon, partim naturaliter, partim miraculosè. Ideo non magis fuit Sacramentum, quàm Probatica, lutum cum spuro, quæ Siloë: 1. Quia Iacobus loquitur ex Marco qui de unctioe curationis, non miraculosè loquitur. 2. Quia Iacobus utitur vocibus corporalis sanationis *εγερσω, & aquas.* Iacobus loquitur solum ad homines sanandos, nullo perpetuationis iudicio.

IV. Lutherus, Calvinus, &c. Alii tunc fuit, alius nunc vngendi ritus est. 1. Tunc quicumque inbentur inungi; nunc moribundi. 2. Seniores aduocabantur; nunc vnus Sacerdos. 3. Tunc olei simplicis vsus erat; nunc benedicti.

V. Iacobus eum effectum tribuit orationi; non Vnctioni: *Oratio fidei saluabit eum.*

VI. Calvinus, Sigebertus prodit hunc Ritum ab Innocentio I. institutum; *Committimus à Felice IV. anno 528.*

AVTOR. Extrema Vnctio est propriè dictū Sacram. à Christo Institutum: Promulgatū à S. Iac. c. 5. Traditū ab Ecclesia. *Cor. Irid. Sess. 7. c. 1. & Sess. 14. c. 1. dicit id Mar. 6. esse Infirmarū, id est, adumbratū.*

I. Tametsi sentiat quidam *Mar. 6. esse Institutū: Quòd Christus omnia Sacram. ante passionem instituerit; idq; nusquā alibi prodatur: Et quòd ea Vnctio animas etiā lanarit, Sanior tamē, & potiorū, est sententia, istud negantiū. sed solā Iacobi nitentiū promulgatione.* 1. Quia Vnctio Marci dabatur promiscuè agris, cæcis, lurdis, 2. Ab nondū Sacerdotib⁹.

3. Referebatur ad solā corporū sanationem de alia nil extat. 4. Dabatur etiam non baptizatis, imò infidelibus. 5. Sanabat ex opere operātis solū. At Vnctio Iacobi dabatur solū agris ad mortem: 2. Ab solis Sacerdotibus: 3. Ad animas à peccatis liberandas primariò: 4. Solis baptizatis: 5. Sanat ex opere operato animas.

II. Iacobi c. 5. Omnia ad Sacramentū requisita sunt præstò. *Ritus, Olei vnctio; Promissū, alleuiatio, & remissio: Institutio colligitur ex tam indubitata Apostoli promissione. &c. Vide Antichristum p. 3. q. 41.* III. Sic Traditio & Conciliorum & Patrum apud *Bell. c. 5.*

DICO AD I. Est Canonica, teste omni retrò Antiquitate. Clemens Can.

vlt. Apost. Innocentius I. Gelasius: Concilia, S. Patres. S. Hier. ait, Quibusdam vitam esse nō canonicam: Sic & Eusebi⁹: qui addit: *Nos autem scimus esse in Ecclesia publicè receptam.*

AD II. Non instituit S. Iacobus: Superbia verò Lutheri ingens sic audentis resistere Apostolo. Sique scriberet à se institutum; credendum esset factum ex speciali iussu Domini.

AD III. Non loquitur de Naturali curatione; Quia oleum non est medicinale ad quosuis morbos, vt *Mar. 6.* erat. Nec ad animarum morbos, vt *Iac. 5.* Item miraculosè curātes vtebātur plerūq; noxiis: Vt Serpente æneo Moyses, Helisæus aquā Iordanis, Isaias malsā ex ficis: Dominus luto ad oculos. Petrus vmbra, Paulus sudariis. &c. Quò certior fides erat miraculo. Quare solū de Sacramentali vnctione fit sermo. Vide in Antichristo. 2. S. Iacobi verba potissimū referuntur ad sanationem animæ; ad corporis, per accidens: Vnde, *si in peccatis fuerit, remittetur ei.* 3. Necessè est Sacramēta perpetuare: at hoc ad singula verbis exprimi necesse non est. pater in Baptismi institutione.

AD IV. Vnctio fit, vt remedium supernaturale; cū spes vitæ desit, mediūq; naturale. Itaq; extremè laborantes iubet inūgi, *ndp vorta*, id est, deficientē qui extirre nequeat, adiri debeat ab inductis Presbyt. Deniq; si iubeat Iacob⁹ omnes inūgi ægros; cur Sectarii nullū inungunt? 2 Dicit Presbyteros inducat sicut dicimus, peccator confiteatur Sacerdotib: Qualitas personarū, non numerus indicatur: 3. Iubet ægros quid agant; non Sacerdotes, quale adferant oleum; id quod eorū relinquit officio: Neq; negat oleum prius esse benedicendum. Yy z

AD V. *Oratio fidei* dicitur hinc non fides Ministri; sed *Verbum Sacramentale*, quod S. Aug. vocat *Verbum fidei*: Et hoc includit materiam Vnctionis, non excludit, vt Sectarii volunt: itaque simul vtrumq; operatur. Et in aliis Sacramentis sæpè tribuitur effectus alteri partium; Vt Tit. 3. *Saluos nos fecit per lauacrum*.

AD VI. Innocentius I. præcessit Felicem plus centum annis: & hic nec gryde Extr. Vnctione: Ille ep. 1. c. 8. dicit esse Sacrament. teste S. Iacobo: non instituit.

QVÆSTIO CV.

An Sacramentum Vnctionis etiam aliunde doceatur?

LUTHERANI & CALVINIANI doceri alicunde vsquam posse negant.

SVADENT id istis. 1. Lutherus. *Vnctio non habet effectum infallibilem: quod paucissimi sanantur*. 2. Calvinus. *Si Sacramentum colligitur ex eo, quod inungebant oleo & sanabant: debet etiã colligi ex eo, quod luto spuro, aquã Siloë sanauit Dominus*. 3. Kemnit. *Vnctio ea originem ducit ab hæreticis & ethnicis. Nam Valentiniani, teste Irenæo l. 1. c. 18. ungebant per modum Sacramenti, sine dono curationis. Ethnici, teste Virgilio, corpusq; lauante frigentis, id est mortui, & unguunt. Vnde Apuleius l. 9. de asino aureo id vocat vltimum lauacrum. Similia Dionys. c. 7. de Eccl. hierach. 4. Kemnit. *Primum Apostoli sanabant oleo vulgari: dein alii benedicto, vt plures Sancti, Martinus, &c. Tandem cum cessassent miracula; ne otiosa maneret ceremonia, Felix IV. voluit ungi infirmos*.*

RATIO. S. Vnctionem inde à Christo autore Sacramentum fuisse testatur Vfus tam certus, vt circa eum nulla quæstio facta legatur, nisi anno 402. Egubino Episcopo percunctante ex Innocentio I. an Episcopus dare Extremam Vnctionem possit; an solus Sacerdos? Et Mag-

deburg. ex hoc probant consuetudinem ungerendi ægros illo sæculo. In Conc. Nicæno distinguitur oleum infirmorum ab oleo Chrismatis, & Catechumenorum.

RATIO suadet esse Sacramentum, in Conc. Trid. Sess. 14. Dei prouidentia conseruit ingressui hominum in Ecclesiam; & progressui in ea; & defuisset egressui, in quo summa salutis vertitur.

DICO AD I. Concilia & Theologi consentiunt, sanitatem corporalem promitti conditionaliter. Si saluti animæ expedierit. AD II. De luto /puto &c. mediis aliis miraculorum sanationum non extat præceptum, vt ea vsurperemus: nec promissio gratiæ; nec certus Minister designatus.

AD III. Hæretici ungebant mortuos non morituros, *Epiph. her. 37*. Item aqua & oleo perfundebant eos loco baptismi. Item utebantur horribilibus verbis hæbraicis. Ethnici verò mortuos & laudabant, & ungebant; vt perinde baptismus per id impugnari possit, ac extr. Vnctio. Nec vnctionem Christiani ab ethnicis, sed hanc eam ab Hebræis sumerunt. Hinc dicitur Magdalena, quod Matt. 26. *Ad sepelendum me fecit*; Ioan. 19. *Sicut mos est iudeis sepelire*.

AD IV. Dicit de vtu simplicis olei non docet idque contra Clement. Conf. l. 8. c. 35. Basilium, qui olei, benedictionem refert ad Traditionem Apostolicam. Itemque Beda in *Iac. 5*. Cætera similiter fingit Kemnitius.

QVÆSTIO CVI.

An Ordinatio sit vere & proprie Sacramentum?

LUTHERVS, lib. de Capt. Babyl. Illyricus in Conf. An. Interp. c. 11. Kemnit. p. 2. Exam. pag. 1162. Negant. Cal.

CALVINVS *Inst.* l. 4. c. 14. §. 20. & c. 19. §. 31. affirmat: & alibi se duo solum assignasse ait, vt quæ cunctis essent communia. MELANCHTHON in *Locis primò editis*, duo solum asseruit cum Caluino Sacramenta, Baptismum & Cœnam: At in *editis anno 1536, 52, 58.* item in *Apol. Conf. Aug. art. 13.* docet prolixè tertium Sacramentum esse Ordinationem. Sed quatenus accipitur pro Ordinatione Ministrorum; non autem pro Sacerdotio.

SVADENT istis ferè, Vt *Kemnitius pag. 1167.* Quia 1. *Impositio manuum* erat symbolū Orationis pro aliquo factæ; non Ordinationis: Ita Ministros destinatos comendabant Deo. 2. *Promissio gratiæ* legitur adiuncta chirotoniæ; sed non gratiæ iustificantis, quæ omni Sacramento necessaria est. 3. *Institutio seu Mandatum* constat quidem: sed absq; Ritu certo ac solenni ordinationis: solum *Hoc facite & Quorum remisistis. &c.*

AVTOR, Ordinatio, id est, Impositio manuum cum Oratione, vt forma, est proprie dictum Sacramentum. I. Sic docet S. Scriptura Ritus, Mandatū, Promissum; & horum solennem Vsum: in meo *Antichristo p. 3. q. 42.*

II. Sic habet Traditio perpes. S. Dionysius Areop. *libr. de Eccl. Hierarch. c. 5.* docet esse Sacramentum conferens gratiam Idque fatetur Lutherus, cum mendaciis. *Hunc solum*, ait, scio autorem haberi ex antiquis pro *Septenario Sacramentorum*; licet Matrimonio omisso *senarium tantū* dederit. *Nihil enim prorsus in reliquis S. Patribus de istis Sacramentis legimus: Nec Sacramenti nomine censuerunt, quoties de his rebus locuti sunt. Recens enim est inuentio Sacramentorum.* Mera hæc mendacia. Nam Papæ, Concilia, Patres Ordinem agnoscunt Sacramentum. S. Innocentius I. *epist. 18.* dicit Recipi hæreticos cum suo baptismo; at non cum suo Ordine: quòd

solum baptismum validè dare permittatur. S. Leo I. *epist. 81.* ait Ordinem dari solum in vespera Sabbati, gratiamq; conferri. Patres. S. Athan. *epist. 2.* Greg. in *4. Reg. 5.* Conellia, Chalced. c. 2. Bracarense, Flor. Trid. & c. *Bell. l. 1. c. 3 de Ord.*

III. RATIO fauet congruentiæ. 1. Quia cum *Dei perfecta sint opera*, Deut. 32: dans potestatem, addit & requisita ad rectum eius Vsum: Vt animalibus potentias armat organis: sic, cum in Ordine det Potestatem, dat simul gratiam exequendi munus Ordinis dati. 2. *Deinde:* Vt in Baptismo datur potestas sumendi Eucharistiæ: sic in Ordine datur ius perfungendi Ordine; quò speciali opus gratiæ gratum faciente. 3. *Demum*, Aduersarii non habent, quod obiiciant, nisi argumentilla negatiua.

DICO AD I. At *Chirotonia* in Scripturis aliquando iuncta Orationi legitur; aliquando sola ponitur: vt utrumque vt Ritus certus ac solennis, gratiam confers; vt Sacramenti materia cum Forma precatória, & effectiua. Vide *Antichristum p. 3. q. 42.* AD II. Si id verum, iam nec Eucharistia foret Sacramentum; vt quæ non sit instituta per se ad gratiam iustificantem, seu remissionem peccatorum; sed ad gratum facientem.

AD III. Etsi non sit in Verbo Scripto Ordinis Institutio; est tamen eius Vsurpatio ralis, quæ Institutionem necessariò præsupponit. Dominus verò Ordinavit Apostolos verbo autoritatiuè, forsitan absque chirotonia: ceu eosdem sine Sacramento Confirmavit, Magdalenam absoluit. Neque tamen credere cogimur absque chirotonia Ordinatos, quia scriptum non est; multa enim dicta factaq; sunt, quæ scripta non sunt. Yy 3

QVÆSTIO CVII.

*Ordinationis equalis Materia, Forma,
Minister, Effectus, et Ceremonia?*

LVTHERO-CALVINIANI non agnoscunt Chirotoniam: non Verbum Sacramentale certum & efficax; nõ effectum Characterem, non Ceremoniam Vnctionis: vt conficta & superstitiosa. Volunt Ministerium Ecclesiasticum esse merũ Officium functionis: hocqu cessante cessare. Hinc iis, qui hodie Presbyter aut Diaconus est; cras, motus officio, est laicus.

SVADET contra Vnctionem & Rasuram *Kemnit pag. 1171.* ita. 1. Christus & Apostoli non sunt illis vsi. 2. In historia Ecclesiastica nullum extat exemplum. 3. S. Patres Vtriusq; nil meminerunt, præter supposititios libros Cypriani & Anacleti. 4. In Ecclesia Græca non fuit vsitata vsque ad annum 1200. 5. Ritus est Iudaicus, ait *Calvinus §. 20. 31.*

AVTOR. I. Materia Principalis Sacri Ordinis est Impositio manuũ. 1. Liquet suprã Scripturis. &c. Minus principalis tamẽ etiam essentialis, est porrectio calicis, & Euangelii: de quibus nil in Scriptura. Ac licet in Confirmatione fiat etiam Impositio manuũ; accidẽtaria tamen est tibi; primariũ verò Christma. 2. ha Traditio Pontificũ, Cõcilorũ, Patrũ, & pars Potior Theologorũ. Itaq; Sacerdotes ordinantur, cum dicitur ad porrectionẽ; *Accipe potestãtẽ Sacrificium offerẽdi;* & ad Chirotoniam, *Accipe Sp. Sanctum* Et hæc est Forma, seu Verbum Sacramentale: Actio vtraque est vna Ordinatio.

II. Effectus est duplex. 1. Potestas spiritalis perpetua cum indelibili characterẽ: 2. Gratiã gratũ faciens, ad fungẽdũ munere. Cyp. *serm. de ablut. pedũ Nemo S. Ordines iterũ renouat.* Sic & Aug. &c.

III. Minister solus est Episcopus ordina-

tus: Nec aliter factos agnouit vnquã Ecclesia. IV. Vnctio est ceremonia verè Sacramentalis; non autem Rasura.

DICO AD I. Kemnitius toties et proposito mentitur. 1. Nam etũ de Christo & Apostolis nil scriptum; tamen S. Dionys. *l. hierarch. c. 4.* Pontificem vñ sacro oleo in Consecratione, Traditũ esse ab Apostolis. 2. Eulebius *l. 10. hist. Ecclesie 4.* Metaphrastes *in vita S. Chrysostr. mt. etc.* Vnctionis meminerũt. 3. Patres Item, vt Pacianus *ep. 3.* Greg. *in 4. Reg. 3.* &c. 4. Contrarium docent Dionysius, Euleb. Metaphrastes. 5. Non est Iudaismus, vt i reb⁹, quibus & Iudæi sunt vsi: sed modus ac finis vtãdi illum constituunt.

XI. DE MATRIMONIO.

QVÆSTIO CVIII.

An Matrimonium sit verè Sacramentum testẽ S. Scriptura?

LVTHERVS *de Capt. Babyl.* negat quõd nec Signum habeat à Deo institutum; nec Gratiã promittentem.

II. CALVINVS *Inst. l. 4. c. 19 §. 34.* ait. Non magis rationem Sacramenti conuenit Matrimonio, quàm agriculturæ, aut tonstrinæ.

III MELANCH HON *in Lock, & Kemnit pag. 1171.* agnoscunt in Matrimonio Mandatum Dei, & P. ondẽ sum gratiæ; sed non iustificantis à peccato; ac propterea negant propiẽ dici Sacramentum, vt sunt Baptismus & Cœna: esse tamen al quo modo.

SVADENT istis. Lutherus. Calvinus, Erasmus, BEZA, in Eph. 5. *Sacramentum hoc magnum est;* tria volunt. 1. Papistæ ex sola voce hæc definiunt Matrimonium esse Sacramentum; cum græcè sit *μυστήριον*. 2. Intelligent ibi coniunctio Christi & Ecclesiæ; non viri & femine: Hæc enim quotidianam eũ; non mysterium. Vnde ait; *Ego autem dico, in Christo & Ecclesia.* 3. Sic & Aug. tract. 9. in Ioan. *Erunt*